

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجميع (۱۰۹_۲۱_۱۲)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۱. مدل اتومبیل ، یک مدل ..... و مدل میزان سوددهی یک مدل ..... است .

الف. شمایل - قیاسی   ب. قیاسی - ریاضی   ج. شمایل - ریاضی   د. ریاضی - شمایل

۲. در یک تصمیم گیری در شرایط قطعی می بایست .....

الف. از رگرسیون غیر خطی استفاده شود .   ب. از قوانین احتمالات استفاده نشود.

ج. از قوانین احتمالات استفاده شود .   د. از جداول توزیع فراوانی استفاده شود .

۳. زمان مورد نیاز برای تولید هر واحد از محصول اول ، نصف زمان لازم برای محصول دوم و دو برابر محصول سوم می باشد

اگر تمام وقت صرف تولید محصول اول شود ، جمعاً ۴۰۰ واحد از آن تولید می شود . محدودیت میزان تولید عبارت است از :

الف. $2X_1 + X_2 + X_3 \leq 400$ ب. $X_1 + 2X_2 + 2X_3 \leq 800$

ج. $X_1 + 2X_2 + \frac{1}{2}X_3 \leq 400$ د. $X_1 + 2X_2 + \frac{1}{2}X_3 \leq 800$

۴. کدام گزینه به عنوان محدودیتی از یک برنامه ریزی خطی می تواند باشد ؟

الف. $X_1 + \frac{X_2}{X_3} \leq 10$ ب. $\frac{X_1 + X_2}{3X_3} \leq 10$

ج. $X_1X_3 + X_2 \leq 10$ د. $\sqrt{X_1} + X_2 \leq 10$

۵. نمایش خطی محدودیتی مانند $|8X_1 + 9X_2| \leq 120$ در مدل مطابق است با :

الف. $8X_1 + 9X_2 \leq 120$ و $8X_1 - 9X_2 \geq 120$

ب. $8X_1 - 9X_2 = 120$ و $8X_1 - 9X_2 \leq 120$

ج. $-8X_1 + 9X_2 \leq 120$ و $8X_1 + 9X_2 \leq 120$

د. $-8X_1 - 9X_2 \leq 120$ و $8X_1 + 9X_2 \leq 120$

۶. کدام یک از صفات زیر ، از جمله مفروضات برنامه ریزی خطی است ؟

الف. جمع پذیری   ب. احتمال پذیری   ج. حل پذیری   د. اشتراک

۷. در مدل برنامه ریزی خطی زیر ، چه حالت خاصی وجود دارد

$Max \quad Z = 4X_1 + 3X_2$
 $s. t. \quad X_1 \leq 8$
 $X_2 \leq 10$
 $5X_1 + 3X_2 \geq 15$
 $X_j \geq 0, \quad j = 1, 2$

الف. جواب بهینه منحصر به فرد

ب. عدم وجود جواب موجه

ج. ناحیه موجه نامحدود

د. جواب بهینه چندگانه

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجمیع (۱۰۹_۲۱_۱۲)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۸. در صورتی که در یک مسأله برنامه ریزی خطی تمامی ضرایب محدودیتها و تابع هدف نامنفی باشند و مسأله از نوع بیشینه سازی و محدودیتها به صورت بزرگتر مساوی باشند :

الف. مسأله دارای جواب بهینه معین است .

ب. مسأله دارای جواب تباهیده است .

ج. مسأله ناحیه شدنی نامحدود دارد.

د. مسأله بدون منطقه موجه است .

۹. ناحیه شدنی یک مسأله برنامه ریزی خطی به صورت پاره خط است . این مسأله دارای چند محدودیت می تواند باشد ؟

الف. دو محدودیت $\leq$ ب. یک محدودیت $\leq$ و یک محدودیت تساوی

ج. دو محدودیت $\geq$ د. یک محدودیت $\leq$ و یک محدودیت $\geq$ با ضرایب مختلف

۱۰. در برنامه ریزی خطی کدام گزینه نادرست است ؟

الف. جواب شدنی ، جوابی است که در تمام محدودیت ها صدق می کند اعم از کارکردی و علامت

ب. حذف محدودیت مؤثر باعث کوچک شدن ناحیه شدنی می شود .

ج. محدودیت زائد ، اثری بر جواب شدنی و منطقه موجه ندارد .

د. جواب بهینه از ناحیه شدنی انتخاب می شود .

۱۱. اگر در جدول سیمپلکس تمام عناصر ستون متناظر با یک متغیر غیر اساسی، (صرف نظر از عنصر سطر Z) مقادیر نا مثبت باشند نشانه چیست ؟

الف. ناحیه موجه نامحدود و جواب بهینه معین

ب. جواب تباهیده

ج. ناحیه موجه نامحدود است ولی جواب بهینه معین وجود ندارد .

د. جواب بهینه چندگانه

۱۲. مسأله برنامه ریزی خطی زیر را در نظر بگیرید . نقطه $A(1, 2, 1)$:

$$\text{Max } Z = X_1 + 5X_2 + 2X_3$$

$$\text{s. t. } X_1 + X_2 + X_3 \leq 4$$

$$2X_1 + X_2 + X_3 \leq 8$$

$$X_1, X_2, X_3 \geq 0$$

الف. یک نقطه گوشه ای موجه است . ب. یک نقطه گوشه ای ناموجه است .

ج. یک نقطه موجه است . د. یک نقطه بهینه است .

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجميع (۱۲_۲۱_۱۰۹)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۱۳. جدول سیمپلکس زیر بیانگر چه حالت خاصی در مدل برنامه ریزی خطی است ؟

X_B	Z	X_1	X_2	S_1	S_2	$\bar{b}$	θ
Z	۱	-۱	-۲	۰	۰	۰	
S_1	۰	۱	۲	۱	۰	۶	۳
S_2	۰	۲	۱	۰	۱	۴	۴
Z	۱	۰	۰	۱	۰	۶	
X_2	۰	$\frac{1}{2}$	۱	$\frac{1}{2}$	۰	۳	
S_2	۰	$\frac{3}{2}$	۰	$-\frac{1}{2}$	۱	۱	

الف. جواب بهینه چندگانه

ب. جواب تباهیده

ج. ناحیه موجه نامحدود و جواب بهینه معین

د. ناحیه موجه نامحدود است ولی جواب بهینه معین وجود ندارد .

۱۴. مدل برنامه ریزی خطی زیر مفروض است . جواب بهینه کدام است ؟

$$\begin{aligned} \text{Max } Z &= 10X_1 + 30X_2 \\ \text{s.t. } X_1 + 2X_2 &\leq 60 \\ 2X_1 + X_2 &\leq 40 \\ X_1, X_2 &\geq 0 \end{aligned}$$

الف. (20 , 0)   ب. ($\frac{20}{3}$, $\frac{80}{3}$)   ج. (0 , 30)   د. (0 , 0)

۱۵. در مدل زیر ، تابع هدف مرحله I در سیمپلکس دو مرحله ای کدام است ؟

$$\begin{aligned} \text{Max } Z &= 5X_1 + 3X_2 \\ \text{s.t. } X_1 + X_2 &= 10 \\ \frac{1}{2}X_1 + X_2 &\geq 8 \\ X_1 + \frac{1}{3}X_2 &\leq 9 \\ X_1, X_2 &\geq 0 \end{aligned}$$

ب. $\text{Max } Z' = R_1 + R_2$

الف. $\text{Max } Z' = S_3 + M(R_1 + R_2)$

د. $\text{Min } Z' = M(R_1 + R_2)$

ج. $\text{Min } Z' = R_1 + R_2$

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجمیع (۱۲_۲۱_۱۰۹)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۱۶. تعداد متغیرهای لازم برای حل مسأله زیر به روش سیمپلکس چند است ؟

$$\text{Min } Z = 3X_1 + 4X_2$$

$$\text{s. t. } 2X_1 + 6X_2 \geq 12$$

$$5X_1 + 2X_2 \leq 25$$

$$21X_1 + 3X_2 \geq 42$$

$$X_1, X_2 \geq 0$$

د. ۸ متغیر

ج. ۲ متغیر

ب. ۴ متغیر

الف. ۶ متغیر

۱۷. تابلوی زیر نشاندهنده یکی از تکرارهای سیمپلکس است. اگر متغیر X_5 ورودی باشد، متغیر خروجی کدام است ؟

متغیر اساسی	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	جواب
Z	۰	-۵	۰	۴	-۱	-۱۰	۰	۰	۶۲۰
X_8	۰	۳	۰	-۲	-۳	-۱	۵	۱	۱۲
X_3	۰	۲	۱	۳	۱	۰	۳	۰	۶
X_1	۱	۱	۰	۰	۶	-۴	۰	۰	۰

الف. X_8 با مقدار ۱

ب. X_8 با مقدار ۶

ج. X_1 با مقدار صفر

د. X_1 با مقدار ۶

۱۸. در صورتی که Z مقدار تابع هدف یک مسأله حداکثر سازی با محدودیتهای $\leq$ و Y_0 مقدار تابع هدف ثانویه این مسأله

باشد، آنگاه کدام یک از روابط زیر درست است ؟

الف. $Z \leq Y_0$

ب. $Z \geq Y_0$

ج. $Z = Y_0$

د. $Z > Y_0$

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجمیع (۱۲_۲۱_۱۰۹)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۱۹ جدول نهایی یک مسئله برنامه ریزی خطی در زیر داده شده است . جواب نهایی مسئله ثانویه آن عبارت است از :

	Z	X_1	X_2	S_1	R_1	S_2	S_3	R_3	
Z	-۱	*	*	۵	$(-۵ + M)$	*	۱۰	$(-۱۰ + M)$	-۵۵
X_1	*	۱	*	-۱	۱	*	۱	-۱	۲
S_2	*	*	*	-۵	۵	۱	۷	-۷	۷
X_2	*	*	۱	۱	-۱	*	-۲	۲	۱

(توضیح : متغیرهای اساسی جدول ابتدایی R_1 ، S_2 و R_3 می باشند .)

الف. $y_1 = 5$ $y_2 = 0$ $y_3 = 0$

ب. $y_1 = 5$ $y_2 = 0$ $y_3 = 10$

ج. $y_1 = 2$ $y_2 = 0$ $y_3 = 10$

د. $y_1 = 2$ $y_2 = 7$ $y_3 = 1$

۲۰. مسئله زیر را در نظر بگیرید.

$$\begin{aligned} \text{Max } Z &= 2X_1 + 3X_2 - 5X_3 \\ X_1 + X_2 + X_3 &= 7 \\ 2X_1 - 5X_2 + X_3 &\geq 10 \\ X_1, X_2, X_3 &\geq 0 \end{aligned}$$

الف. ثانویه این مسئله دارای ۳ متغیر و ۳ محدودیت است .

ب. ثانویه این مسئله دارای ۳ متغیر و ۲ محدودیت است .

ج. ثانویه این مسئله دارای ۲ متغیر و ۲ محدودیت است .

د. ثانویه این مسئله دارای ۲ متغیر و ۳ محدودیت است .

۲۱. متغیرهای اساسی جدول بهینه مسئله زیر $X_1 = 40$ و $X_2 = 110$ و $S_2 = 90$ است . مقدار بهینه تابع هدف مسئله

ثانویه برابر است با :

$$\begin{aligned} \text{Max } Z &= 20X_1 + 10X_2 \\ \text{s. t. } X_1 + X_2 &= 150 \\ X_1 &\leq 40 \\ X_2 &\geq 20 \\ X_1, X_2 &\geq 0 \end{aligned}$$

د. ۶۵۰

ج. ۱۹۰۰

ب. ۱۰

الف. ۲۰۰

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجمیع (۱۲_۲۱_۱۰۹)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۲۲. در مدل برنامه ریزی خطی زیر ، اگر از سیمپلکس ثانویه برای حل آن استفاده شود ، تعداد متغیرهای مصنوعی موردنیاز چند است ؟

$$\text{Min } Z = 2X_1 + X_2$$

$$\text{s. t. } 3X_1 + X_2 \geq 3$$

$$4X_1 + 3X_2 \geq 6$$

$$X_1 + 2X_2 \leq 3$$

$$X_1, X_2 \geq 0$$

ب. مدل با این روش قابل حل نیست .

الف. صفر

د. ۲

ج. ۳

۲۳. در مسأله ماکزیم سازی زیر ، متغیر خروجی کدام است ؟

X_B	Z	X_1	X_2	S_1	S_2	S_3	$\bar{b}$
Z	۱	-۴	-۳	*	*	*	*
S_1	*	-۴	-۱	۱	*	*	۱
S_2	*	-۱	۱	*	۱	*	۳
S_3	*	*	۱	*	*	۱	۲

د. S_1

ج. متغیر خروجی نداریم.

ب. S_2

الف. S_3

۲۴. مدل برنامه ریزی خطی و بخشی از جدول سیمپلکس داده شده است . قیمت سایه منبع اول و دوم به ترتیب برابر است

با : (X_1 میزان تولید محصول اول و X_2 میزان تولید محصول دوم)

$$\text{Max } Z = 3X_1 + 2X_2$$

$$2X_1 + X_2 \leq 4$$

$$X_1 + 2X_2 \geq 6$$

$$X_1, X_2 \geq 0$$

X_B	Z	X_1	X_2	S_1	S_2	R_2	$\bar{b}$
Z	۱	۱	*	۲	*	M	۸
S_1	*	۳	*	۲	۱	-۱	۲
X_2	*	-۲	۱	۱	*	*	۴

د. ۲ و ۰

ج. ۰ و M

ب. ۲ و M

الف. ۴ و ۲

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجميع (۱۰۹_۲۱_۱۲)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۲۵. اگر یک مسئله برنامه ریزی خطی دارای ۴ متغیر و ۵ محدودیت کارکردی باشد ، حداکثر تعداد گوشه های مسئله دوگان آن چند است؟

الف. ۶۳

ب. ۱۲۶

ج. ۲۰

د. ۹

سوالات تشریحی

۱. یک تولیدکننده ماشین لباسشویی در صدد تهیه برنامه زمان بندی تولید خود طی ۵ ماه آینده می باشد . آمار تولید گذشته نشان می دهد که ۲۰۰ دستگاه ماشین لباسشویی در ماه قبل تولید شده است . همچنین می توان در وقت اضافه کاری ۶۰ دستگاه دیگر در ماه تولید کرد . هزینه هر دستگاه ماشین لباسشویی ۳۰۰۰۰۰ تومان در نوبت عادی کار و ۳۵۰۰۰۰ تومان در نوبت اضافه کاری است . تعداد سفارشات طی ۵ ماه آینده به شرح جدول زیر است

تعداد ماشین لباسشویی سفارش داده شده	ماه
۱۰۰	۱
۲۰۰	۲
۴۰۰	۳
۳۰۰	۴
۳۵۰	۵

هزینه انبارداری در ماه ۲۰۰۰ تومان به ازای هر دستگاه می باشد . موجودی انتهای ماه پنجم باید صفر باشد . مدیر تولید می خواهد بداند که در هر ماه چند دستگاه ماشین لباسشویی باید تولید کند که ضمن برآورد کردن سفارشات ، کل هزینه های تولید و انبارداری حداقل گردد. مسئله را به صورت یک مدل برنامه ریزی خطی فرموله کنید . (۱/۵)نمره

$$Max \quad Z = 3X_1 + 5X_2 + X_3 + 10X_4$$

۲. فرم کانونی و استاندارد مدل زیر را بنویسید. (۱ نمره)

$$s. t \quad X_1 + X_2 - X_4 \leq 100$$

$$X_2 - X_3 \geq 80$$

$$X_1 + X_2 - 3X_4 = 90$$

$$X_1, X_2, X_3, X_4 \geq 0 \quad \text{نامقید}$$

نام درس : پژوهش عملیاتی

رشته تحصیلی / کد درس: علوم اقتصادی سنتی - تجمیع (۱۲_۲۱_۱۰۹)

آزمون: تابستان ۱۳۹۰

استفاده از: ماشین حساب ساده مجاز است

تعداد سوالات : تستی: ۲۵ تشریحی: ۵

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۵۰ تشریحی: ۵۰

کد سری سوال: یک - ۱

۳. مسأله زیر را به روش سیمپلکس حل کنید. (۱/۵ نمره)

$$\begin{aligned} \text{Min } Z &= X_1 - 3X_2 \\ \text{s.t. } X_1 + 2X_2 &\leq 6 \\ 2X_1 + X_2 &\leq 4 \\ X_1 &\leq 0 \\ X_j &\geq 0 \quad j = 1, 2 \end{aligned}$$

۴. دوگان مسأله زیر را بنویسید. (۱ نمره)

$$\begin{aligned} \text{Max } Z &= X_1 + X_2 \\ X_1 - X_2 &\leq 4 \\ 2X_1 + X_2 &\geq 3 \\ X_2 &\geq 0 \\ X_1 &\leq 0 \end{aligned}$$

۵. مسأله زیر را به روش سیمپلکس دوگان حل کنید. (۲ نمره)

$$\begin{aligned} \text{Max } Z &= -3X_1 - 2X_2 \\ X_1 + 2X_2 &\leq 6 \\ 2X_1 + X_2 &= 4 \\ X_1, X_2 &\geq 0 \end{aligned}$$